

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
Ústav českých dějin

Autoreferát (teze) dizertační práce

Mgr. Otmar Beneš

„Rakousko i s metály zmizelo“:
vztah české společnosti k řádům
a vyznamenáním

"Austria disappeared with its own 'medals'":
Relation of the Czech Society to Orders and Decorations

Téma práce

Předložená dizertační práce si za svůj ústřední zájem zvolila objekty řádů a vyznamenání, které se však nesnaží sledovat v obvyklém sběratelském nebo pomocně-vědně-historickém kontextu. Hmotné prameny jejich charakteru jsou v této dizertaci chápány jako pomyslné schránky *uznání*, resp. jako nosiče *symbolického kapitálu*, které měly specifickou společenskou úlohu. Cílem dizertace je hledat v českém kontextu dosud nepopsané zákonitosti, s nimiž byly tyto předměty používány jednotlivými politickými zřízeními v 1. polovině 20. století.

Hlavní otázky

Dizertační práce odpovídá na následující badatelské otázky:

- Lze hmotné prameny řádů a vyznamenání uchopit jako nosiče *symbolického kapitálu* ve výzkumu zaměřeném na kulturní oběh hodnot?

V zásadě lze odpovědět, že se podařilo předměty řádů a vyznamenání uchopit způsobem, který klade důraz spíše na jejich vnitřní významové znaky nežli znaky vnější, které jsou bohužel frekventované preferované ve většině literatury, která se s jejich tématem pojí. Podařilo se prokázat, že řády a vyznamenání (jež dohromady nazývám i dekoracemi) jsou specifickými nosiči *symbolického kapitálu* a jsou v této roli ve společnosti také používány, což je v dizertaci doplněno mnohačetnými příklady.

- Jak se měnil přístup jednotlivých politických režimů v českých zemích ke zdejší společnosti s ohledem na využívání nástroje řádů a vyznamenání?

Dizertace poukazuje na to, že byl tento přístup vždy pevně determinován charakterem politického režimu, který dekorace využíval. Zatímco původní monarchie distribuovala svá vyznamenání na stavovském principu, zříkala se republika vyznamenání téměř úplně – ve jménu proklamované rovnosti. Následná nacistická okupace, resp. pozdější československý socialismus, přinášely hlediska zase zcela jiná – buďto národnostní, nebo třídní.

- Lze zpětně ohodnotit, zda česká společnost tento nástroj v konkrétních fázích akceptovala jako legitimní nebo naopak odvrhla a nepovažovala za autentickou formu uznání?

Dobové prameny, a to jak povahy úřední, tak soukromé, případně tisk, dávají velmi dobře nahlédnout, jakou pozici daná dekorace ve společnosti měla. Lze většinou dohledat dostatečné důkazy o konkrétní poptávce, kterou vyvolávala, nebo naopak detekovat obavy, které způsobovala hrozba, že lidé takovou dekorací obdrží. Tyto faktory měly bezprostřední

společenský kontext, protože případná držba vyznamenání mohla determinovat přístup společnosti ke konkrétnímu člověku.

Teorie a metodologie

Předložená dizertace nahlíží fenomén řádů a vyznamenání jako specifický společenský fenomén, jehož dlouhodobé a úspěšné společenské praktikování má zřejmé důvody. Můj výzkum došel k závěru, že ve zcela základním smyslu se dá na řady a vyznamenání pohlížet jako na odraz jedné ze základních lidských potřeb, které jsou blíže vyjmenovány např. v notoricky známé *pyramidě potřeb* psychologa Abrahama Maslowa. Myslím tím konkrétně *uznání*, resp. *potřebu přijetí*, která se nachází v horní části *pyramidy* nad potřebami ostatními, jakou jsou základní fyziologické potřeby nebo potřeba bezpečí.

Spíše nežli Maslow byl však pro předloženou dizertaci hlavní teoretickou inspirací rusko-francouzský filozof Alexandre Kojève, který ve svých filozofických pracích definoval, že lze *touhu po vyznamenáních* ve skutečnosti vyložit jako *touhu po touze*, resp. *touhu* jednoho člověka po tom, aby po něm *toužil* člověk druhý. Tento zdánlivě drobný postřeh ve skutečnosti otevírá širokou cestu k tomu, aby bylo možné na řady a vyznamenání pohlížet nejenom jako na chladné lidské artefakty z minulosti. V této dizertační práci jde o původní, resp. žitou historickou úlohu těchto předmětů. V době jejich vzniku měly totiž specifický účel – byly nástroji *touhy po uznání* a obíhaly v nich cosi, co můžeme nazvat *symbolickým kapitálem*.

Termín *symbolický kapitál* poprvé definoval francouzský sociolog a lingvista Pierre Bourdieu. Dle jeho výkladu lze tento pojem chápat jako zdroj, resp. možnost, kterou může jedinec získat na základě své vlastní společenské prestiže nebo uznání. Kontext *symbolického kapitálu* může být přitom hmotný i nehmotný. Lze jej získat např. jmenováním do funkce, vítězstvím v soutěži, ale také ziskem hmotných symbolických atributů prostřednictvím rituálu nebo ceremonie. Manipulaci s takovými symboly pozorujeme v celé lidské společnosti. Svůj *symbolický kapitál* má královská koruna, má ho soudcovské kladívko a talár, má ho policejní uniforma a je samozřejmě obsažen i v předmětech řádů a vyznamenání. Tyto předměty, stejně jako přesvědčivá míra, s níž jsou používány a prezentovány, zprostředkovávají představu o postavení a schopnostech jejich držitele. Ačkoliv na to nejspíše žádná dosavadní literatura ještě nevzala zřetel, zapadá v tomto bodě Bourdieův výklad dobře do pomyslné základny Kojévova *uznání*, jak je definováno výše, neboť „*symbolický kapitál je kapitál založený na poznání, na poznání a uznání.*“¹

¹ BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Karolinum: Praha, 1998, s. 114.

Dalším výkladovým rámcem Pierra Bourdieu se pro předloženou dizertaci stál koncept *kapitálu a pole*. Slouží jako výkladový rámec k podtržení té skutečnosti, že *symbolický kapitál* nemá ani zdaleka vždy a všude stejnou hodnotu. Každý jedinec může svůj *symbolický kapitál* využít jen v určitém prostředí či čase. Uveďme si rychlý příklad: hudební skladatel, který dostal před rokem 1989 titul *Národního umělce* z rukou prezidenta Husáka, se jím patrně nebude chlubit ani v případě, že emigruje, ani v případě, že zůstane a bude činný v porevolučních podmínkách. To však neznamená, že by bylo *symbolický kapitál* vyloučeno využívat v jiném poli, než pro které byl určen. Např. medaili za chrabrost může válečný veterán zužitkovat na sňatkovém trhu, ačkoliv ten nemá vůbec nic společného s bojem, za který mu byla medaile udělena. Touto cestou lze fenomén vyznamenání hlouběji „polidštit“ a efektivněji historiograficky zkoumat. Každé vyznamenání v dějinách se totiž nestalo jen byrokratickou rekvizitou ve vojenské či státní hierarchii, ale také kreativním nástrojem k posílení vlastní pozice vyznamenaného člověka v různých polích. Využívání, zneužívání, zatajování nebo dokonce popírání skutečnosti, že byl člověk daným řádem či vyznamenáním odměněn, je nedílnou součástí dějin těchto předmětů stejně jako dějin obecných bez toho, aby to dosud přitáhlo výraznější pozornost badatelů.

Další dílčí inspirací pro teorii a metodologii předloženého projektu byla také práce amerického anglisty a sociologa James F. Englishe, který se zabývá genezí, vývojem a současným stavem kulturních cen. Spíše nežli na ceny samotné se v textu soustředí na ekonomické dimenze kultury a logiku tržní směny kulturního kapitálu. Pokouší se osvětlit, proč některé ceny upadají v zapomnění, stávají se inflačními nebo dokonce „znamením hanby“, zatímco jiné si udržují renomé. Pomocí metodologie inspirované především Pierrem Bourdieu mapuje oběh kulturního kapitálu a hledá jeho zákonitosti.

A zmínit je ještě třeba ještě švýcarského ekonoma **Bruno Frey**. Dlouhodobě se věnuje nepeněžním, resp. nemateriálním formám lidského *uznání*. Jeho výzkum je postaven na ústředním postřehu, potvrzeném i psychologickými experimenty, že lidé váží a promýšlí otázku svého statusu nezávisle na peněžních konsekvencích a jsou dokonce ochotni podstoupit finanční oběti, pokud tím mohou zvýšit svůj společenský status. Frey ve svém díle načrtl ambiciózních teze, které nabídl jako platná funkční pravidla společensko-ekonomického oběhu *symbolického kapitálu*, a které jsou v dizertaci popsány.

Oborem, který bylo naopak možné využít jen velice okrajově, byla faleristika – tedy pomocná věda historická, která se dle oficiální definice zabývá studiem vnitřních a vnějších vlastností viditelně nositelných a nepřenositelných (nezcizitelných) insignií, které jsou s cílem ocenění zásluh udělovány či propůjčovány hlavou státu, resp. orgánem státní moci. V dizertaci

sleduji dlouhodobý vývoj tohoto oboru, docházím však k závěru, že je faleristika sama o sobě neaplikovatelná ve vědecké práci, jelikož nemá ani původní metodologii, ani vlastní výkladový rámec pro aplikaci v oboru historiografie. Využívána je proto výhradě ve své faktografické úloze, tedy jako pomyslný zdroj „stavebního materiálu“, teprve jehož následným uvedením do společenského, kulturního nebo ekonomického kontextu docházím k závěrům použitelným ve vědecké práci.

Pokud jde o dosavadní historiografickou literaturu, která se k tématu řádů a vyznamenání blíže pojí, jedná se o následující díla:

Asi nejvýznamnějším českým příspěvkem jsou publikace historika Jana Županiče, které se zabývají sociálním vzestupem židovské menšiny a buržoazie do vyšších pater společnosti habsburské monarchie. Županič mapuje různé cesty, kterými bylo možné dosáhnout v dané době nobilitace (statusu šlechtice) – takové cesty vedly přes dobré konexe, neodbytné lobování, ale také skrze dekorování konkrétním řádem. Županič velmi detailně zmapoval tyto možnosti a vylíčil aktivity a motivace osob, které se snažili na habsburském dvoře domoci osobního prospěchu. Tuto látku podepírá vyčerpávajícími statistickými vývody, které pro 19. století mapují postupnou inflaci řádů a šlechtických titulů ve společnosti, na což císař František Josef I. roku 1884 reagoval zrušením zákonné možnosti nobilitace skrze řády. Jan Županič se těmito texty profiloval jako jeden z mála historiografů, který postupně zasypává pomyslný příkop mezi historiografií a faleristikou, čímž získává zcela nové výzkumné pole, jehož potenciál dosud nevzbuzuje ve společenských vědách téměř žádnou pozornost. S důrazem je ale třeba konstatovat, že sám Županič ojedinělou obsahovou orientaci svých děl nekomentuje a metodologicky nedefinuje, jak s faleristikou naložit.

V zahraničí pak stojí za zmínku kanadský sociolog Samuel Clark, který se dlouhodobě zabývá historickými přesahy svého oboru. Soustředí se na souvislosti mezi vývojem řádů a vyznamenání a postupem modernizace, industrializace, demokratizace a sociální mobilitou moderní společnosti. Clark ve své práci předestírá zásadní rozpor, který je dějinné úloze řádů a vyznamenání zcela vlastní, který ale zároveň nemá jasné řešení: Je *dekorační kultura* pozůstatkem zkorumpovaného *ancien régime* nebo průvodním znakem a katalyzátorem modernity? Na jednu stranu Clark správně podotýká, že tyto předměty vznikly jako systémová doména konzervativních režimů a že dodnes nesou jisté stigma monarchistického instrumentu. Na stranu druhou platí, že to byly zejména buržoazní elita a střední třída, které se houfně stávaly držitelkami *symbolického kapitálu* řádů a vyznamenání v moderní době. A není sporu, že jim tento kapitál pomohl v upevňování hegemonní role a tím i v urychlování ekonomického a společenského pokroku.

Teze práce

- Základní tezí disertační práce je přesvědčení, že řády a vyznamenání lze vyjmout z rigidního sběratelského stigmatu a rekonstruovat jejich původní úlohu, která spočívala v tom, že byly a jsou nástroji lidského *uznání* a *touhy po něm*. Je ve své podstatě liché hovořit o tom, že lidé „touží po vyznamenání“. Ve skutečnosti „touží po cizí touze“ a vyznamenání je jim k tomu prostředkem.
- Další má teze zní: v nepřehledném množství *uznání* v lidské společnosti nalezneme jen stěží optimálnější historický ukazatel, než jsou řády a vyznamenání. Mají totiž vysoký kulturní náboj, na rozdíl od jiných forem mají přísně institucionalizovanou podobu s jasnými pravidly, kategoriemi i účelem. Jako nástroje a „výmysly“ státní moci byly dekorace zakládány s konkrétním cílem, jehož účinek se však měnil v prostoru a čase na základě směru společenského, ekonomického či politického vývoje.
- Tvrdím, že takovýto vývoj vyústil v českých zemích ve vysoce ambivalentní přístup státní moci k tomuto nástroji. Už jen při prvotním pohledu je viditelný rozdíl mezi dekoračně bohatou habsburskou monarchií a První republikou, která na používání instituce vyznamenání prakticky zanevřela, avšak po druhé světové válce nastala zcela opačná tendence jejich nadužívání.

Závěr

Cílem předložené dizertace je hledat skryté a doposud nepopsané zákonitosti v tom, jak se fenomén institucionalizovaného *uznání* ve formě řádů a vyznamenání (souhrnně dekorací) podepisuje na společnosti, která je mu vystavována ze strany státu. Přístup státu k tomuto nástroji byl přitom zcela prokazatelně historicky determinován politickým přesvědčením konkrétní reprezentace, která v daný okamžik držela otěže moci.

Tato dizertace se však zároveň snaží v maximální možné míře prokázat, že stát nelze ve sledovaném směru považovat za jediného původce, který charakter výsledné *dekorační kultury* s definitivní platností ovlivňuje. Jak nastínila teorie a metodologie této práce, vyvěrá samotný smysl společenské existence řádů a vyznamenání nikoliv ze státu, ale od každého jednotlivého člověka a jeho základních potřeb, mezi které lze zařadit i *potřebu uznání*, resp. *touhu po uznání*. Tato lidská potřeba byla však státní mocí rozpoznána, využívána, a nakonec i regulována až v překvapivě pozdní fázi dějin – na úsvitu moderny, v období panovnického absolutismu 17. a 18. století, kdy si stát s definitivní platností vytvářel byrokratické struktury a disciplinační funkce, které se pro něj posléze stávaly přednostními charakterovými rysy.

V instituci řádů a vyznamenání našel moderní stát nástroj, který šlo později jen stěží přecenit. Zjistil, že je pořizovací cena těchto předmětů zanedbatelná ve srovnání s tím, jak hluboký a dlouhodobý účinek mohou mít. Na rozdíl od starších a banálnějších forem pozitivní motivace (peněžní kapitál, hmotné dary, válečná kořist atd.), které neměly ze své podstaty nikdy delší trvanlivost, byl *symbolický kapitál* obsažený v dekoracích zcela nesrovnatelný. A to nejen proto, že si jej recipienti mohli ponechat dlouhodobě, resp. doživotně, ale také proto, že jej bylo možné takřka bez omezení veřejně manifestovat. Stát mohl výběrem osob, jež dekoroval, před zbytkem společnosti jasně ukázat, jaké chování považuje za příkladné, resp. jako společenská třída, národnost nebo jinak definovaná skupina osob je a bude jeho politikou upřednostňována. Z logiky věci byl proto přístup jednotlivých politických zřízení k tomuto nástroji velice rozdílný. A smyslem předložené dizertace bylo tyto rozdíly co nejplastičtěji popsat s ohledem na české moderní dějiny.

Rakouská, posléze rakousko-uherská monarchie využívala dekorace v největší míře k odměňování šlechty, armády a úřednictva. Hlavní ctností, která měla být všem těmto skupinám vlastní, byla přitom národní netečnost – tedy jedna z mála vlastností, která držela mnohonárodnostní soustátí bezpečně pohromadě. S přihlédnutím k českým zemím a české společnosti to znamenalo, že měly osoby přednostně dekorované rakouskou státní mocí k formování české národní identity převážně negativní stanovisko. Nadto byla správa českých zemí po většinu 19. století v rukou německy hovořících činitelů, namnoze ještě šlechticů. Všechny tyto faktory vedly k tomu, že byl sdílený obraz dekorovaných osob mezi Čechy negativní – obecně se usuzovalo, že tyto osoby odrostly své domovině a vzhlížely k vyšším vrstvám, resp. k Němcům, kteří se – ať už jen zdánlivě nebo doopravdy – měli v habsburské monarchii těšit výsadám nejrůznějšího druhu.

Toto přesvědčení se prokazatelně přeneslo i na pole pozdějšího Československa, jehož politická reprezentace se aktivně zasazovala o odstranění veškerých jevů spojených s minulým monarchistickým režimem. Habsburské řády a vyznamenání byly exponovaným cílem těchto tendencí. Kolektivní povědomí o jejich předešlé škodlivé úloze byla natolik silné, že se tolerance samotné formy dekorací jako takových v Československu snížila na naprosté minimum. A ačkoliv bylo republikánské zřízení následně donuceno k dílčím ústupkům (legalizace dekorací zahraničních legionářů; založení *Řádu Bílého lva* k odměňování cizinců), nezměnilo až do roku 1938, resp. 1939 svůj všeobecný postoj a v mnoha ohledech potlačovalo *touhu po uznání* svých vlastních občanů. Motivace československého státu nástroj řádů a vyznamenání využít se ve skutečnosti objevila až v předvečer Mnichovské krize. Neměla proto naději na realizaci.

Spolu s okupací vstoupil roku 1939 do země nový činitel. Němečtí nacisté měli s *dekorační kulturou* zcela odlišnou zkušenost, která byla v samotné Třetí říši pozitivní a účinná. Po většinu války se však nacisté zdráhali řády a vyznamenání použít k tomu, aby jimi Čechy dekorovali nebo motivovali. Obávali se toho, že by vznik svébytného protektorátního vyznamenání znamenal také jistý druh *uznání* svébytnosti Protektorátu, resp. reálné *uznání* českému obyvatelstvu. O nic takového nacisté pochopitelně nestáli. K podniknutí dalších kroků je donutila až totální válka, konkrétně Češi v totálním nasazení v Německu. Za hranicemi Protektorátu neměli tamní nacisté tušení, že není přípustné protektorátní příslušníky vyznamenávat – tito Češi se tak do své vlasti vraceli s německými dekoracemi. To donutilo zdejší okupanty k definitivnímu rozhodnutí, aby raději založili vyznamenání určené pouze Čechům samotným. Aby však předešli tomu, že bude toto vyznamenání představovat symbol protektorátní autonomie, neměl výsledný *Čestný štít Protektorátu Čechy a Morava*, vzniklý roku 1944, žádnou oporu v zákoně. Vznikla tak svérázná atrapa vzdáleně připomínající „státní vyznamenání“. Přišla však pozdě a nebyla už náležitě využita k mobilizaci zdejšího obyvatelstva. Přibližně dva tisíce Čechů, kteří museli toto vyznamenání od nacistů přijmout, se dostalo do mimořádně choulostivé situace jak zá války, tak především po ní. Avšak právě s ohledem na to, že nebyl *Čestný štít* právně hmatatelnou – a proto stíhatelnou – věcí, nešlo výzkumem vůbec potvrdit, že by se pro své nositele v poválečné retribuci stával příčinou k odsouzení, nebo dokonce jen přitěžující okolností.

Dekorační kultura meziválečného Československa zažívala mezitím formální kontinuitu v prostředí druhého zahraničního exilu, který postupem druhé světové války vytvořil nové kategorie dekorací a od počátku počítal s jejich zpřístupněním také domácímu odboji. Po osvobození okupované vlasti a vzniku Třetí republiky se československá společnost u těchto dekorací poprvé setkala se *symbolickým kapitálem*, který kolektivně považovala za nesporně legitimní a vysoce ceněný. Zájem o tyto dekorace nově budovaného státu proto projevila široká škála odbojářů i pozůstalých. Nezkušenost státu a armády s tak rozsáhlou distribucí vyznamenání do společnosti však způsobila, že se k jejich držbě dostávala příliš velká část společnosti, což zapříčinilo postupnou devalvaci dříve jen vzácně udílených dekorací. Celé situaci nepomohly ani polooficiální nebo zcela svévolně vytvářené medaile a odznaky, které ve výsledku odkazu odboje spíše uškodily, než pomohly.

Ruku v ruce s dekoracemi válečnými byla ale od samého počátku Třetí republiky konstituována soustava vyznamenání pracovních, která neměla žádnou domácí tradici. Inspirací jí byla *dekorační kultura* sovětská. Tento vývoj, probíhající již od roku 1945, byl po roce 1948 pouze dále akcelerován. Dekorace, jejichž účel nebo původ nebyly kompatibilní s novými

socialistickými pořádky, přestaly být buďto udíleny, nebo bylo jejich nošení rovnou zakazováno. Nejpozději do roku 1951 si komunistický režim vybudoval zcela novou a samostatnou soustavu dekorací, kterou pevně svázal s projekty na přestavbu celé společnosti. Kategorie řádů a vyznamenání z této soustavy byly však propagandisticky manifestovány a účelově rozdávány do míry, která patrně už v tehdejší době nemohla působit autenticky. To podtrhovalo i obecný vztah české společnosti k řádům a vyznamenáním, který zůstal historicky nadále ambivalentní.

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny:

a) archivní prameny:

Národní archiv:

- Fond č. 657 *Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě*
Fond č. 850 *Ministerstvo vnitra II – tajné*
Fond č. 925 *Národní soud*
Fond č. 1005 *Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě*
Fond č. 1464 *Německé státní ministerstvo pro Čechy a Moravu*
Fond č. 1799 *Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě*

Archiv bezpečnostních složek:

- Fond S *Sbírka různých písemností*
Fond č. 44 *Veřejná osvětová služba*
Fond č. 300 *Zemský odbor bezpečnosti Praha*
Fond č. 304 *Různé bezpečnostní spisy po roce 1945*

Archiv Kanceláře prezidenta republiky:

- Fond KPR
Fond KPR-B
Fond KPR protokol „L“

Literární archiv Památníku národního písemnictví:

- Fond č. 1514 *Silovský Vladimír*

Masarykův ústav a Archiv AVČR

- Fond Edvard Beneš II

Vojenský historický ústav:

- Podsírka XI *Faleristika a drobná plastika*

Vojenský historický archiv:

- Fond Čs. voj. jednotky ve Francii (1939–40)
Fond Dočasné voj. organizace v době operací na Těšínsku
Fond Generální inspektorát branné moci (1919–1924)
Fond Ministerstvo vojenství (odd. v Rusku - voj. správa na Sibiři)
Fond OČSRN v Rusku, presidium
Fond MNO (roč. 1945, 1946, 1948, 1949, 1951 a 1953)
Fond MNO Generální inspektorát branné moci
Fond MNO Prezidium I. (1918–1923)
Fond MNO Prezidium II. (1924–1926)
Fond MNO Prezidium III. (1927–1939)
Fond MNO Velitelství 1. divize (1919–1939)
Fond VKPR (1919–1939)
Fond VKPR (1940–1945)
Sbírka osobních karet příslušníků Vládního vojska
Sbírka vojenských osobních spisů
Sbírka „255“

Všeodborový archiv Českomoravské konfederace odborových svazů:

- Fond č. 11 *Ústřední rada odborů – Čestný soud, Praha*

Österreichischen Staatsarchiv: Haus-, Hof- und Staatsarchiv
Fond Informationsbüro Min. des Äußern (1869)

b) publikované prameny:

BOLZANO, Bernard. *O nejlepším státě*. Mladá fronta: Praha, 1981.

ČECH, Svatopluk. *Písně otroka*. F. Topič: Praha, 1920.

ČERNÝ, Václav. *Paměti III (1945–1972)*. Atlantis: Brno, 1992.

FRANK, Karl Hermann. *Zpověď*. Toužimský&Moravec: Praha, 2016.

GUTH-JARCOVSKÝ, Jiří. *Paměti III: Na dvoře republikánském (1919-1925)*. Hejda & Tuček: Praha, 1929.

HAJŠMAN, Jan. *28. říjen (1918-1919)*. Mladé proudy: Praha, 1919.

HANISCH, Michael. *75 Jahre aus bewegter Zeit: Lebenserinnerungen eines österreichischen Staatsmannes*. Wien: Böhlau, 1978.

HEIDLER, Jan (ed.). *Príspevky k listári dra Frant. Lad. Riegra* [sv. 2]. Česká akademie věd a umění: Praha, 1926.

HOBBS, Thomas. *Leviathan neboli o podstatě, zřízení a moci státu církevního a občanského*. Melantrich: Praha, 1941.

KAIZL, Josef. *Z mého života III.: od vstupu Dra Kaizla do Národní strany svobodomyšlné až do jeho smrti* [část 1.]. Nakladatelství Jos. R. Vilímek: Praha, 1914.

KAMENÍČEK, František (ed.). *Paměti a listář D^{ra} Aloise Pražáka*. [sv. 2] Česká akademie věd a umění: Praha, 1927.

KIELMANSEGG, Erich. *Kaiserhaus, Staatsmänner und Politiker*. Oldenbourg Verlag: Wien – München, 1966.

KUNA, Milan (ed.). *Antonín Dvořák: korespondence a dokumenty* [sv. 6 – korespondence přijatá 1885–1892]. Supraphon: Praha, 1997.

LUDVÍČEK, Jiří. *Z Vizovic kolem kontinentu: Příběh legionáře Josefa Sulíčka*. Město Vizovice: Vizovice, 2010.

MORAVEC, Emanuel. *Projev ministra Emanuela Moravce na kongresu Unie národních novinářských svazů 10.-12. dubna 1942 v Benátkách*. Orbis: Praha, 1942.

OTÁHALOVÁ-ČERVINKOVÁ, Milada (ed.): *Dokumenty z historie československé politiky 1939–1943 (I). Vztahy mezinárodní diplomacie k politice československé emigrace na západě*. Academia: Praha 1966.

PEŠKA, Zdeněk. *Dokumenty k ústavním dějinám československým 1938-1946* [sv. 1]. Všehrad: Praha, 1947.

PLATÓN. *Ústava*. Oikoymenh: Praha, 2014.

Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským. Ministerstvo spravedlnosti: Praha, 1953.

Seznam platných a výběr neplatných puncovních značek na území České republiky. Puncovní úřad: Praha, 2017.

SCHIESSL, Franz. *Der Monarch und seine Kabinettkanzlei*. In: STEINITZ, Eduard (ed.): *Erinnerungen an Franz Joseph I.: Kaiser von Österreich, apostolischer König von Ungarn*. Verlag für Kulturpolitik: Berlin, 1931.

SCHULZE, Heinrich. *Chronik sämtlicher bekannten Ritter-Orden und Ehrenzeichen, welche von Souverainen und Regierungen verliehen werden*. Moeser: Berlin, 1855.

SIEGHART, Rudolf. *Die letzten Jahrzehnte einer Grossmacht: Menschen, Völker, Probleme des Habsburger-Reichs*. Ullstein Verlag: Berlin, 1932.

STACH, Jindřich. *Provinění proti národní cti*. ZÁŘ: Brno, 1946.

VOŽICKÝ, František. *Kronika světové války 1914-1919*. Vlast. nákl.: Praha – Královské Vinohrady, 1929.

c) periodický tisk:

A-Zet. Praha: roč. 17, č. 138, 13. července 1944, III. vydání.

Böhmen und Mähren. Praha: roč. 5, č. 7/8, červenec/srpen 1944.

České slovo. Moravská Ostrava: roč. XVI, č. 84, 25. března 1944.

Českomoravský rolník. Praha: roč. III, č. 31, 4. srpna 1944.

Československý legionář. Praha: roč. 1, č. 29, 26. července 1919.

Český směr. Plzeň: roč. 23, č. 201, 30. srpna 1921.

Český učitel. Praha: roč. 12, č. 40, 16. června 1909.

Kamarádství. Praha: roč. 13, č. 9, listopad 1944.

Lidé práce. Praha: roč. III, č. 7, červenec 1944.

Lidové noviny. Brno: roč. 31, č. 242, 16. května 1923.

Lidové noviny. Brno: roč. 32, č. 78, 13. února 1924.

Lidové noviny. Brno: roč. 33, č. 419, 23. srpna 1925.

Lidové noviny. Brno: roč. 34, č. 183, 10. dubna 1926.

Národní listy. Praha: roč. 62, č. 187, 8. června 1924.

Palcát. Tábor: roč. 3, č. 5, 18. května 1945.

Právo lidu. Praha: roč. 7, č. 349, 18. prosince 1898.

Rudý večerník. Praha: roč. 11, č. 41, 19. února 1930.

Šípy. Praha: roč. 8, č. 50, 30. listopadu 1895.

Tribuna. Brno: roč. 5, č. 112, 16. května 1923.

Týden. Plzeň: roč. 15, č. 37, 13. září 1935.

Věstník Sokolské župy Husovy. České Budějovice: roč. V, č. 18, 1. prosince 1920.

Výtvarné umění: časopis Svazu československých výtvarných umělců. Praha: roč. V, č. 10, 1955.

Zteč. Praha: roč. III, č. 21, 2. listopadu 1944.

d) filmové prameny:

Pelišky [film]. Režie Jan Hřebejk. Česká republika, 1999, 116 min.

Údolí včel [film]. Režie František Vlácil. Československo, 1967, 96 min.

2. Odborná literatura:

BENEŠ, Otmar: „Černý Petr“: česká společnost a Čestný štít protektorátu Čechy a Morava [diplomová práce]. FF UK: Praha, 2019.

BLAHOŠ, Jaroslav. *Čestná legie: od Napoleona do 21. století*. Triton: Praha, 2015.

BLODIGOVÁ, Alexandra (ed.). *Slovník odpovědných redaktorů a šéfredaktorů legálního českého denního tisku v letech 1939 až 1945*. Matfyzpress: Praha, 2007.

BOURDIEU, Pierre. *Co se chce říct mluvením: Ekonomie jazykové směny*. Karolinum: Praha, 2014.

BOURDIEU, Pierre. *Language & Symbolic Power*. Harvard University Press: Cambridge, 1991.

BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Karolinum: Praha, 1998.

BROŽ, Miroslav – KOPECKÝ, Milan. *Sokolovo 1943*. Epoque: Praha, 2023.

BRYANT, Chad. *Praha v černém: nacistická vláda a český nacionalismus*. Argo: Praha, 2012.

CIGLBAUER, Jan. *Hrdelní případy Mimořádného lidového soudu České Budějovice*. Academia: Praha, 2018.

CLARK, Samuel. *Distributing Status: The Evolution of State Honours in Western Europe*. McGill-Queen's University Press: Quebec, 2017.

ČECHUROVÁ, Jana – RANDÁK, Jan (ed.). *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*. Nakladatelství Lidové noviny: Praha, 2014.

ČEJKA, Zdeněk. *Václav August Měříčka – český falerista*. DROBNÁ PLASTIKA: Časopis pro členy České společnosti přátel drobné plastiky, roč. XXXIII, 2-3/1996. ČSPDP: Praha, 2007.

ČERVINKA, František. *Česká kultura a okupace*. Torst: Praha, 2002.

EMMERT, František. *Německá okupace českých zemí*. Mladá fronta: Praha, 2016.

ENGLISH, James F. *Ekonomie prestiže: ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot*. Host: Brno, 2011.

FIDLER, Jiří – WITTLICHOVÁ, Lucie. *Krása evropské faleristiky: Vyznamenání členských zemí Evropské unie*. Naše vojsko: Praha, 2009.

FREY, Bruno S. *Giving and Receiving Awards*. In: *Perspectives on Psychological Science*, 1. roč., č. 4/2006. Sage Publications Inc., 2006.

FREY, Bruno – GALLUS, Jana. *Honours versus Money: The Economics of Awards*. Oxford: University Press, 2017.

FRIEDJUNG, Heinrich. *Geschichte in Gesprächen: Aufzeichnungen 1898–1919*. [sv. II] Böhlau: Wien, 1997.

FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Academia: Praha, 2010.

FUKUYAMA, Francis. *Konec dějin a Poslední člověk*. Rybka Publishers: Praha, 2002.

- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan. *Velké dějiny zemí Koruny české XV.a*. Paseka: Praha – Litomyšl, 2006.
- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan. *Velké dějiny zemí Koruny české XV.b*. Paseka: Praha – Litomyšl, 2007.
- GEBHART, Jan. *Dopady totálního válečného nasazení na život protektorátního obyvatelstva ve druhé polovině roku 1944*. In: *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*. Ústav pro studium totalitních režimů: Praha, 2015.
- GRAUS, Igor. *Pro virtute et merito: Vznik a vývoj vyznamenání do roku 1815*. Veda: Bratislava, 2017.
- GROWKA, Květoslav. *Patří k vyznamenání „papír“? Aneb písemné prameny faleristiky*. In: *SIGNUM: zpravodaj klubu faleristů v Brně*, V. řada, 16/2011. Klub faleristů: Brno, 2011.
- GROWKA, Květoslav. *Zlatá medaile Marie Terezie olomouckým měšťanům*. In: *Vlastivědný věstník moravský*, roč. 66, č. 2/2014. Muzejní a vlastivědná společnost: Brno, s. 181–184.
- HÁJKOVÁ, Dagmar – HORÁK, Pavel – KESSLER, Vojtěch – MICHELA, Miroslav (edd.). *Sláva republice! Oficiální svátky a oslavy v meziválečném Československu*. Academia: Praha, 2018.
- HALBWACHS, Maurice. *Kolektivní paměť*. Sociologické nakladatelství: Praha, 2009.
- HÁLEK, Jan – MOSKOVIČ, Boris. *Fenomén Maffie: český (domácí) protirakouský odboj v proměnách 20. století*. Academia – MÚA AVČR: Praha, 2017.
- HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. *Fenomenologie ducha*. Filosofía: Praha, 2019.
- HEINC, Zdeněk – KOUNOVSKÝ, Josef. *Československá vyznamenání za pracovní úspěchy 1945–1949*. Česká numismatická společnost: Hradec Králové, 2001.
- HEINC, Zdeněk – KOUNOVSKÝ, Josef – BAUMRUK, Vlastimil. *Vyznamenání z doby nesvobody 1939–1945*. Česká numismatická společnost: Praha, 1999.
- HENNIG, Eckhart – HERFURTH, Dietrich. *Orden und Ehrenzeichen: Handbuch der Phaleristik*. Böhlau Verlag: Köln – Weimar – Wien, 2010.
- HLAVÁČEK, Ivan – KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav. *Vademecum pomocných věd historických*. H & H: Jinočany, 1997.
- HLAVÁČEK, Ivan. *Pomocné vědy historické a jejich postavení v současné historiografii*. In: *Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et Historica*, 1/1996. Karolinum: Praha, 1997.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v Českých zemích od počátku státu po současnost*. Lidové noviny: Praha, 2005.
- HONNETH, Axel. *The Struggle for Recognition: The Moral Grammar of Social Conflicts*. The MIT Press: Cambridge, 1996.
- HORÁK, Pavel. *Republika v exilu: Inscenování československé vlády v Londýně za druhé světové války*. Lidové noviny: Praha, 2022.
- HUBERMAN, Bernardo – LOCH, Christoph – ÖNÇÜLER, Ayşe. *Status As a Valued Resource*. In: *Social Psychology Quarterly*, vol. 67, č. 1/2004.
- CHARVÁT, Marek – BLAHA, Hynek. *Katalog německých vyznamenání 1939–1945 [2 sv.]*. HB Production: Znojmo, 2020.
- JAKL, Tomáš. *Bohemika Ruského státního archivu v Moskvě*. In: *Archivní časopis*, roč. 64, č. 1/2014. Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR: Praha, 2014.

- JANÁČEK, Pavel – TRÁVNÍČEK, Jiří. *České literární vavříny (Dodatek)*. In: ENGLISH, James F. *Ekonomie prestiže: ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot*. Host: Brno, 2011.
- JAROŠOVÁ, Markéta. *Professori Josef Cibulka Ad Honorem*. Togga: Praha, 2009.
- JEDLÁNEK, František. *Vyznamenání pro československé vojsko v Rusku 1914-1920*. In: Drobná plastika, roč. XLV, č. 3–4/2008. Česká společnost přátel drobné plastiky: Praha, 2008.
- JEDLIČKA, Roman. *Alfons Mucha a Řád Bílého lva*. In: *SIGNUM*, II. řada, 1/1993. Klub faleristů: Brno, 1993.
- JEDLIČKA, Roman. *Geneze čs. Řádu Bílého lva*. In: *SIGNUM*, V. řada, 20/2012. Klub faleristů: Brno, 2012.
- JEDLIČKA, Roman – SEDLÁK, Ladislav. *Český šlechtický kříž z roku 1814 – dochované exempláře*. In: *SIGNUM: zpravodaj klubu faleristů v Brně*, VI. řada, 8/2014. Klub faleristů: Brno, 2014.
- JEDLIČKA, Roman – SEDLÁK, Ladislav. *Čestný štít protektorátu Čechy a Morava*. In: *SIGNUM: zpravodaj klubu faleristů v Brně*, V. řada, 14/2011. Klub faleristů: Brno, 2011, s. 719–726.
- JEDLIČKA, Roman – SEDLÁK, Ladislav. *Čestný štít protektorátu Čechy a Morava: doplněk*. In: *SIGNUM: zpravodaj klubu faleristů v Brně*, V. řada, 16/2011. Klub faleristů: Brno, 2011, s. 814–818.
- JEDLIČKA, Roman – VYSKOČIL, Jaroslav. *Návrhy Řádu Bílého lva z období Protektorátu*. In: *SIGNUM: zpravodaj klubu faleristů v Brně*, II. řada, 9/1995. Klub faleristů: Brno, 1995, s. 238–246.
- JÜRGENS, Zuzana – KOPÁČ, Radim. *Státní cena za literaturu 1920-2015 & Státní cena za překladatelské dílo 1995-2015*. Ministerstvo kultury České republiky: Praha, 2015.
- KALOUSEK, Miroslav. *Vládní vojsko 1939-1945: vlastenci či zrádci?* Libri: Praha, 2002.
- KEIPER, Gerhard – KRÖGER, Martin. *Biographisches Handbuch des deutschen Auswärtigen Dienstes 1871-1945* [sv. 2]. Ferdinand Schöningh: Paderborn, München, Wien, Zürich, 2005.
- KILIAN, F. – TUSEK, F. *Behandlung von k.u.k. Orden im Bundestaat Österreich*. In: *Zeitschrift der Österreichischen Gesellschaft für Ordenskunde*, 37/2000. Österreichische Gesellschaft für Ordenskunde: Wien, 2000.
- KLEČANSKÝ, Martin. *Český ministr ve Vídni*. Academia – MÚA: Praha, 2017.
- KMOCH, Pavel. *Provinění proti národní cti: "Malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*. Academia: Praha, 2015.
- KNAPP, Viktor. *Problém nacistické právní filosofie*. Aleš Čeněk: Dobrá Voda, 2002.
- KOBLÍŽEK, Tomáš – ROREITNER, Robert (eds.). *Hegel ve Francii: Francouzská recepce Hegelovy filosofie času*. Oikoymenh: Praha, 2018.
- KOJÉVE, Alexandre. *Introduction to the Reading of Hegel*. Cornell University Press: Ithaca & London, 1980.
- KOJÉVE, Alexandre. *The Notion of Authority: A Brief Presentation*. Verso: London & New York, 2014.

- KOKOŠKA, Stanislav. *Nacistická okupační politika v Protektorátu Čechy a Morava v roce 1944*. In: *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*. Ústav pro studium totalitních režimů: Praha, 2015.
- KOLÁČNÝ, Ivo. *Řády a vyznamenání habsburské monarchie*. Elka Press: Praha, 2023.
- KONČELÍK, Jakub: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*. Karolinum, Praha 2003.
- KOUNOVSKÝ, Josef – STANĚK, František. *Dekorace a odznaky v období ohrožení Československa (1935-1939)*. Česká numismatická společnost: Praha, 2007.
- KOZÁK, Jaroslav – KARÁSEK, Martin. *Slovenské vyznamenania a odznaky 1938–1945*. Kozák-Press: Martin, 2013.
- KREJCAR, Vratislav. *Česká společnost přátel drobné plastiky sedmdesátiletá*. In: DROBNÁ PLASTIKA: Časopis pro členy České společnosti přátel drobné plastiky, roč. XLIV, 1-2/2007. ČSPDP: Praha, 2007.
- KREJČÍ, Jaroslav. *Postižitelné proudy dějin*. Sociologické nakladatelství: Praha, 2002.
- KÜPPER, René. *Karl Hermann Frank (1898-1946)*. Argo: Praha, 2012.
- KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan. *Obžalována je vláda*. Themis: Praha, 1999
- LOBKOWICZ, František. *Encyklopedie řádů a vyznamenání*. Libri: Praha, 1995.
- LUTOVSKÝ, Michal – ANDERLE, Jakub. *Řády a vyznamenání Františka Ferdinanda d'Este ve sbírkách Národního muzea*. Národní muzeum: Praha, 2023.
- MĚŘIČKA, Václav. *Československá vyznamenání: I. část (1918–1938)*. Česká numismatická společnost: Hradec Králové, 1973.
- MĚŘIČKA, Václav. *Československá vyznamenání: II. část (Řád Bílého lva)*. Česká numismatická společnost: Hradec Králové, 1973.
- MĚŘIČKA, Václav. *Český šlechtický kříž z roku 1814*. Československá společnost přátel drobné plastiky, Praha, 1964.
- MĚŘIČKA, Václav August. *Das Buch der Orden und Auszeichnungen*. Dausien: Haunau/M., 1990.
- MĚŘIČKA, Václav. *Řád Marie-Terezie*. Klub pro českou heraldiku a genealogii: Praha, 1990.
- MĚŘIČKA, Václav. *Řád Milana Rastislava Štefánika „Sokol“*. In: *Drobná plastika*, č. 4/1996. Česká společnost přátel drobné plastiky: Praha, 2008.
- MICHL, Jan. *Legionáři a Československo*. Naše vojsko: Praha, 2009.
- MIKULÁŠEK, Alexej. *Antisemitismus v české literatuře 19. a 20. století*. Votobia: Praha, 2000, s. 126.
- MÍŠKOVÁ, Alena – ŠUSTEK, Vojtěch (ed.): *Josef Pfitzner a protektorátní Praha v letech 1939-1945* [sv. 1]. Praha: Scriptorium, 2000.
- MOHN, Volker. *Nacistická kulturní politika v Protektorátu*. Prostor: Praha, 2018.
- MOLL, Martin: *„Führer-Erlasse“ 1939-1945*. Franz Steiner Verlag: Stuttgart, 1997.
- NOVÁK, Emil. *Korunovace a korunovační ražby habsburské monarchie v letech 1526-1918* [5 sv.]. Veduta: Štíty, 1991–1997.

- ORIÁN, Edmund. *Československá legie v Rusku 1914–1920. Epoque 1900 – Naše Vojsko*: Praha, 2014
- ORIÁN, Edmund. *Řád Za svobodu a situace kolem avizovaných spojeneckých dekorací*. In: *Drobná plastika*, roč. XLIX, č. 1–2/2012. Česká společnost přátel drobné plastiky: Praha, 2008.
- ORTNER, Christian – LUDWIGSTORFF, Georg. *Austrian Orders and Decorations: the Imperial-Royal Orders up to 1918* [4 sv.]. Verlag Militaria: Wien, 2017.
- PAULOVÁ, Milada. *Dějiny Maffie* [2 sv.]. Československá grafická Unie: Praha, 1937.
- PAVLÍK, Svetozár. *Vyznamenání a bojové odznaky Třetí říše I*. Kozák Press: Martin, 2007.
- PAVLÍK, Svetozár. *Vyznamenání a bojové odznaky Třetí říše II*. Oxo Group a.s.: Ostrava, 2009.
- PEŠAT, Zdeněk – STROHSOVÁ, Eva – MUKAŘOVSKÝ, Jan. *Dějiny české literatury* [sv. 4]. Victoria Publishing: Praha, 1995.
- POUSTA, Zdeněk – HAVRÁNEK, Jan. *Dějiny Univerzity Karlovy IV (1918-1990)*. Karolinum: Praha, 1998.
- PULEC, Vladivoj. *Československá státní vyznamenání, státní čestná uznání a ceny*. SNTL: Praha, 1980.
- RAK, Jiří. *Napoleonské války a počátky národního obrození*. In: *Napoleonské války a historická paměť*. Muzeum brněnska: Brno, 2005.
- RATAJ, Jan. *O autoritativní národní stát: ideologické proměny české politiky v druhé republice 1938–1939*. Karolinum: Praha, 1997.
- ROKOSKÝ, Jaroslav. *Rudolf Beran a jeho doba: vzestup a pád agrární strany*. Vyšehrad: Praha, 2011.
- SAVA, Alexandru-Vasile. *Alexandre Kojève's Notion of Authority and the Construction of Political Legitimacy*. In: *Europolis: Journal of Political Analysis and Theory*, 10. roč., 1/2016. Sighetu Marmației: Universitatea Babeș-Bolyai, 2011.
- SCHARFENBERG, Gerd – THIEDE, Günter. *Lexikon der Ordenskunde*. Battenberg: Regenstauf, 2010.
- SCHMIDT, Günther Erik. *Die Nachkriegsphase des Militär-Maria Theresien Ordens*. In: *Zeitschrift der Österreichischen Gesellschaft für Ordenskunde*, 38/2000. Österreichische Gesellschaft für Ordenskunde: Wien, 2000.
- SCHWARZENBERG, Karel. *Heraldika*. Vyšehrad: Praha, 1941.
- SOBOTA, Emil. *Co to byl protektorát*. Kvasnička a Hampl: Praha, 1946.
- STÁTNÍK, Dalibor. *Český svaz válečníků – totalitní negace legionářství*. In: *Československé legie a první světová válka*. Jihočeské muzeum: České Budějovice, 2001, s. 140–152.
- ŠEDIVÝ, Ivan. *T.G.M.: k mytologii první československé republiky*. Lidové Noviny: Praha, 2022.
- ŠEDIVÝ, Ivan. „Zed' mezi odbojem domácím a zahraničním“. In: *Historie a vojenství*, Praha: roč. 1998, č. 6.
- ŠEDIVÝ, Ivan – KOLDINSKÁ, Marie. *Válka a armáda v českých dějinách: sociohistorické črty*. Lidové Noviny: Praha, 2008.

- ŠUSTROVÁ, Radka. *Zastřené počátky sociálního státu*. ARGO – MÚA: Praha, 2020.
- TEICHOVÁ, Alice. *Dějiny středověku*. Státní pedagogické nakladatelství: Praha, 1968.
- TESAŘ, Jan. *Mnichovský komplex*. Prostor: Praha, 2014.
- TOMÁŠEK, Dušan. *Nevyhlášená válka: boje o Slovensko 1918-1920*. Epoque: Praha, 2012.
- URBAN, Otto. *Česká společnost 1848-1918*. Nakladatelství Svoboda: Praha, 1982.
- VÁŠEK, Richard. „*Račte podepsat libovolnou šifrou. “: Prezident Masaryk jako anonymní publicista (1918–1935)*. Academia – MÚA AVČR: Praha, 2018.
- VYSKOČIL, Aleš. *C. k. úředník ve zlatém věku jistoty*. Historický ústav AVČR: Praha, 2009.
- VYSKOČIL, Aleš. „*Wir Franz Joseph der Erste haben Uns bewogen gefunden, Unseren lieben Getreuen zum Ritter Unseres Franz Joseph-Ordens zu ernennen“ aneb Vyznamenání a řády úředníků jeho veličenstva*. In: Slovácko, Společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí 47/2005.
- WERNITZ, Frank. *Das Eiserne Kreuz: 1813–1870–1914. Geschichte und Bedeutung einer Auszeichnung* [2 sv.]. Militaria: Wien, 2013.
- WINKLE, Ralph. *Der Dank des Vaterlandes: Eine Symbolgeschichte des Eisernen Kreuzes 1914 bis 1936*. Klartext Verlag: Essen, 2007.
- ZWETTLER, Otto. *Obecné dějiny středověku* [sv. 1]. Masarykova univerzita: Brno, 1995.
- ŽITNÝ, Radek. *Herci a herečky před soudem*. Petrklíč: Praha, 2004.
- ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal. *Nobilitas iudaeorum: Židovská šlechta střední Evropy v komparativní perspektivě*. Agentura Pankrác: Praha, 2017.
- ŽUPANIČ, Jan. *Nová šlechta rakouského císařství*. Agentura Pankrác: Praha, 2006.
- ŽUPANIČ, Jan – FIALA, Michal – KOBLASA, Pavel. *Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra*. Agentura Pankrác: Praha, 2014.

Publikační činnost

BENEŠ, Otmar. *Josef Cibulka jako držitel Čestného štítu Protektorátu Čechy a Morava*. In: SKLENÁŘ, Michal – UHLÍKOVÁ, Kristina – VLNAS, Vít (eds.). *Josef Cibulka: Kněz, pedagog a historik ve 20. století*. ÚSTR, KTF UK a ÚDU AVČR: Praha, 2020.

BENEŠ, Otmar. *The Strange Case of the Military Order of the White Lion "For Victory" (1945-1949 and beyond)*. In: LAPINSH, Catherine (ed.). *Materials of the Conference of the Slovak Phaleristic Society and the Tallinn Museum of Orders of Knighthood 21. – 22.10. 2023*. Tallinn Museum of Orders of Knighthood: Tallinn, 2023.

BENEŠ, Otmar. *Znovuzrození řádové klenotnice hraběte Ficquelmonta*. In: *Historie a vojenství*, roč. LXXIII, č. 2/2024. Vojenský historický ústav: Praha, 2024.